

ФИЛОЗОФСКИТЕ ПЕСНИ СВирЕНИ ОД МАТЕМАТИЧКАТА ТРУБА НА АРХАНГЕЛ ГАВРИЛ

Никола Шиндревски

Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје

Институтот за филозофија, Филозофски факултет

e-mail: nikola.shindre@gmail.com

Во ова излагање се анализираат различните филозофските стојалишта поврзани со парадоксите, особено низ поимите за бесконечноста, ништото и константата преку примерот со парадоксот „Трубата на Свети Архангел Гаврил“, поставен од Евагелиста Торичели, математичар од XVII век. Замислената труба претставува физички цврсто тело, со површина што тежнее кон бесконечност, а конечен волумен еднаков на π . Тоа претставува парадокс во евклидската геометрија, па во текстот се разгледуваат расправите тесно поврзани со проблемот на односот конечно – бесконечно во филозофијата и во математиката.

Научните достигнувања секогаш се наоѓаат во некаква рамка на некоја парадигма што може да ги опфати повеќето научни истражувања во одредена област, во случајот – парадигмата на аксиоматизација на геометријата направена од Евклид. Усовершувањата на пресметките водат кон одредени аномалии и проблеми за чиешто решавање се потребни нови начини на мислење, па претставена е и пангеометријата на Лобачевски за да се покаже како оваа труба таму не е парадокс.

Текстот ги посочува филозофските начини на мислење за парадоксот и можните филозофски упатства при размислувањето за решавање на вакви парадокси и слични научни загатки. Во суштина, во текстот се прикажува дека решавањето на еден парадокс се состои во тоа да се утврди дали тој во суштина има грешка (не е парадокс) или, пак, да се најде нов начин на мислење што ќе овозможи сосема различно толкување на истиот тој проблем.